

Sygn. akt I ACz 2231/14

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2014 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSA Krzysztof Sobierajski

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2014 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa W. G.

przeciwko S. G.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 13 października 2014 roku, sygn. akt I C 942/14

postanawia

oddalić zażalenie.

Sygn. akt I ACz 2231/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy oddalił wnioski pozwanej o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu. W uzasadnieniu wskazał, że pozwana w przedłożonym oświadczeniu majątkowym podała, że pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z córką T. S. ur. w (...) roku i wnukiem S. S. ur. w (...) roku. Nie posiada żadnego majątku a utrzymuje się z emerytury w kwocie 1.300 zł. Jej córka otrzymuje emeryturę w kwocie 2.016 zł ponosząc koszty leczenia od 2003 roku. Powódka na leki wydatkuje kwotę 500 zł miesięcznie. Sąd przywołując art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych uznał, że wniosek pozwanej nie może zostać oceniony jako zasadny, gdyż pozwana nie należy do osób ubogich. Sąd ocenił, że twierdzenia pozwanej co do jej aktualnej sytuacji majątkowej nie są wiarygodne. Pozwana nie podała bowiem z czego utrzymuje się mieszkający wspólnie z nią wnuk i jaki uzyskuje dochód a z przedłożonego przez nią aktu notarialnego sprzedaży nieruchomości, jakiej dokonała w dniu 21 marca 2014 roku wynika, że sprzedała ona nieruchomość za cenę w kwocie 190.000 zł. W ocenie Sądu Okręgowego pozwana posiada znaczne oszczędności, które winna przeznaczyć na pokrycie ewentualnych kosztów procesu. Sąd powołując się na z art. 117 § 1 i 5 k.p.c. uznał także, że w przypadku pozwanej nie zachodzi konieczność ustanowienia pełnomocnika z urzędu, gdyż posiada ona środki finansowe na ustanowienie pełnomocnika z wyboru.

Pozwana zaskarżyła powyższe rozstrzygnięcie wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, jak również o jego zmianę i ustanowienie dla niej pełnomocnika z urzędu oraz zwolnienie jej od kosztów sądowych. W uzasadnieniu podała, że znajduje się w złej sytuacji finansowej i zdrowotnej a pieniądze ze sprzedaży działki już rozdysponowała: oddała bowiem dług, zamówiła msze gregoriańskie za członków rodziny i przyjaciół, podarowała pewną kwotę na remonty kościołów, podarowała różne sumy dzieciom i wnukom oraz poniosła wydatki na leczenie i własne potrzeby. W konsekwencji podkreśliła, iż nie posiada już żadnych oszczędności.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie pozwanej nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, iż pozwana w oświadczeniu majątkowym dołączonym do zażalenia podała, że łączny dochód osób pozostających wraz z nią w gospodarstwie domowym tj. jej córki T. S. i wnuka S. S. wynosi 4.929 zł. Tymczasem w oświadczeniu majątkowym dołączonym do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych pozwana dochód ten określiła na poziomie 3.313 zł. Należy podkreślić, że tylko łączny dochód uzyskiwany przez członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym stanowi wyznacznik dla oceny, czy wnioskodawca podoła obowiązkowi uiszczenia niezbędnych kosztów sądowych w toku postępowania sądowego. Zważywszy, iż rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w zakresie oddalenia wniosku pozwanej o zwolnienie od kosztów sądowych było zasadne, gdy został oparte na jej oświadczeniu majątkowym określającym łączny dochód osób pozostających z nią w gospodarstwie domowym na kwotę nieznacznie przekraczającą 3.000 zł, to tym bardziej wniosek pozwanej o zwolnienie od kosztów sądowych nie zasługuje na aprobatę uwzględniszy okoliczność, iż faktycznie dochód pozwanej i członków rodziny z nią zamieszkujących kształtuje się na poziomie blisko 5.000 zł

Ponadto istotne znaczenie dla oceny zasadności wniosku pozwanej o zwolnienie od kosztów sądowych oraz złożonego przez nią zażalenia ma fakt sprzedaży przez nią w dniu 21 marca 2014 roku nieruchomości, za którą uzyskała tytułem ceny kwotę 190.000 zł. W wniesionym zażaleniu pozwana podała, iż w ten sposób uzyskaną kwotę już rozdysponowała, gdyż oddała dług, zamówiła msze gregoriańskie za członków rodziny i przyjaciół, podarowała pewną kwotę na remonty kościołów, podarowała różne sumy dzieciom i wnukom oraz poniosła wydatki na leczenie i własne potrzeby, co oznacza, iż nie posiada już żadnych oszczędności. Według Sądu Apelacyjnego takie nieprecyzyjne wyliczenie przez pozwaną podziału kwoty 190.000 zł uzyskanej z tytułu sprzedaży nieruchomości mające wskazywać, że obecnie nie posiada ona już żadnych środków finansowych pochodzących z tego źródła jest niewiarygodne. Pozwana nie przedstawiła bowiem żadnych dowodów uprawdopodobniających choćby, iż nie dysponuje już kwotą 190.000 zł, czy też kwotą mniejszą. Nie przytoczyła także wysokości poszczególnych kwot pieniężnych, które przeznaczyła na przywołane przez siebie konkretne cele. Jej twierdzenia w tym zakresie obarczone są nadmierną ogólnikowością, żeby można było obdarzyć je walorem wiarygodności i przyjąć, iż faktycznie nie posiada ona już żadnych środków na uiszczenie ewentualnych powstałych w toku postępowania kosztów sądowych.

Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stosowana jest w sytuacjach wyjątkowych, w celu realizacji prawa równego dostępu do sądu. Stanowi ona pomoc państwa dla osób ubogich, nie będących w stanie uiścić koniecznych kosztów sądowych. W świetle powyższej oceny sytuacji majątkowej pozwanej dokonanej na podstawie przedłożonych przez nią oświadczeń majątkowych oraz twierdzeń zawartych we wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych oraz w złożonym zażaleniu należy podzielić ocenę Sądu I instancji, że nie można zaliczyć pozwanej do kategorii osób, które zasługiwałyby na pomoc państwa w postaci zwolnienia od kosztów sądowych. Pozwana nie wykazała bowiem w żadnym zakresie, że mimo starań nie była w stanie, ze względu na niezależną od niej, złą sytuację majątkową, zgromadzić bez uszczerbku dla utrzymania siebie i rodziny odpowiednich środków na prowadzenie procesu sądowego (por. postanowienie SN z dn. 4.04.2012 r., I CZ 7/12, Lex nr 1164724).

Podobnie należało ocenić złożone przez pozwaną zażalenie w zakresie rozstrzygnięcia Sądu I instancji oddalającego jej wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Sytuacja materialna pozwanej, która stanowi jedną z przesłanek uwzględnienia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, nie wskazuje, iżby nie była ona w stanie podołać obowiązkowi opłacenia profesjonalnego pełnomocnika z wyboru.

Wobec powyższego należy uznać, że całościowa ocena sytuacji majątkowej pozwanej zaprezentowana w przedłożonym przez nią oświadczeniu majątkowym dołączonym do zażalenia oraz wynikająca z dokonanej przez nią w nieodległej przeszłości transakcji sprzedaży nieruchomości, wskazuje, iż jest ona w stanie uiścić koszty sądowe w niniejszym postępowaniu i pokryć koszty zastępstwa procesowego. W konsekwencji Sąd Apelacyjny w Krakowie działając na zasadzie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie pozwanej.